

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Pauli Segneri S. J. Instructio [!] Poenitentis,
Confessarii, Et Parochi**

Segneri, Paolo

Augustae Vindelicorum ; Dilingae, 1696

Cap. XIII. Quibus remedijs Poenitens se præservet à relapsu.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52749](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52749)

(sua misericordiam, condonando culpam mortiferam, unâ cum pœna sempiterna, petit quoque ostendere suam iustitiam, exigendo aliquam satisfactionem, qua vel integra vel ex parte pœna temporalis, quæ remanet post remissionem æternæ, expungatur. Hæc satisfactio, seu pœnitentia, ut communis solet appellari, est tertia pars præstanda à Pœnitente, estque integralis, non essentialis, juxta superius dicta. Ideo finita Confessione imitare Samaritanum illum, quem Christus à lepra mundatum, atque inde cum magna gratitudinis significatione reversum, tantopere laudavit. Recede paulisper in aliquem templi angulum, & sincero corde Deo gratias age, quod tibi benevolentissimè dignatus sit præbere, quod ipse proprio suo sanguine comparavit, nempe gratiam. Dispone te ad impostam pœnitentiam exequendam; qua in regiminum tibi suggero consilium. Primum, ut mox tibi poteris, eam impleas, quod fiet, ut securior sis, à te in statu gratiæ absque peccato mortali illam fuisse persolutam; alioquin non modò nullus erit meriti, sed quandam novæ culpæ speciem præferre videbitur, ac novum incurere debitum. Alterum est, ut majorem tibi à Confessario petas iungi pœnitentiam, Opera enim hoc nomine præscripta, & perfecta, plus sunt satisfactoria & meritoria, quam illa, quæ proprio arbitrio suscipiuntur, atque hinc ceteris omnibus præponderant. Confessarij, sive quia patùm peccati gravitatem expendunt, sive quia timent, ne Pœnitentem à Sacramento absterreant, subinde sæc leves imponunt

pœnitentias pro ijs delictis, quibus olim sacri Canones constituerant severissimas. Quare noli esse contentus modicâ illâ, quam Confessarius statuit pœnitentiâ, quin potius auctarium ultro adjicias, memor, quod in antiqua lege residuum holocausti ex ignibus, jussus esset Sacerdos ipsemet depositis primis vestibus transportare in locum mundissimum, ibique vehementiore flamma redigere in cineres. Quid hoc sibi velit, cognosce. Id quod ex pœnitentiæ holocausto velut imperfecto, residuum manebit, necdum completum, postquam mortalitatis vestimentum exueris, necesse erit absolvas in purgatorio in loco mundissimo, sed modo acerbissimo. His ita expensis, te ipsum animabis ad faciendos fructus dignos pœnitentiæ, qui triplici hæc comprehenduntur specie. *Levânio, Eleemosynâ, & Oratione.* Jejunij nomine intelligitur quælibet corporis castigatio, per quam DEO nostrum offertur corpus. Eleemosyna completur omnia opera misericordiæ proximo exhibita, quibus traduntur bona nostra Deo. Oratio involvit actus quoscunque ad Dei cultum directos, itaque Deo nostrum præsentat spiritum. Hæc si obtuleris, perfectum erit holocaustum, nihilque quod exolveras, remanebit.

 C A P U T X I I I .

Quibus remediis Pœnitens se præservet à relapsu.

Finis sinceræ pœnitentiæ est, non solum peccata commissa plectere, sed etiam præcavere futura. Quare veri Pœnitentis

nitentis est, præteritos errores non modo expiare, sumptâ de seipso vindictâ, verum etiam studiosè indagare rationes, quibus impostertum cadendi pericula antevertat. Nulla avicularum timidior est, & in vitandis laqueis cautior, quam que iisdem semel implicata, & non nisi maximo eluctata est labore. Si in hunc modum essemus compositi, opus non foret multis præceptis, quibus à relabendi consuetudine retraheremur, sed experientia testatur contrarium. Qui heresit retia, mox iisdem rursus capitur, & vix paucis diebus se valet continere à peccato. Oportet itaque validè se præmunire adversus recidivam, per quam peccator in deteriorem statum prolabitur, quam erat, cum primitus peccaret. Præsertim cum diabolus, qui animam solus reliquerat, non incommittatus solet reverti, ut monuit Christus, referente S. Lucâ, Cap. 22. Sed adducit secum septem alios spiritus nequiores se, itaque res semper vergit in pejus, cum æternæ damnationis discrimine. Qui quotidie Inferni portas frequentat, easque pulsât & concutit, demum videbit apertas, seque infelicem illuc abripi inquitinam. At quibus nunc præsidij obtineri potest in bonis propositis constantia? Certum est, ad perseverandum in bene cæptis, opus esse peculiari Dei auxilio, qui vires & robur submittat resistendi, & modicum illud mellis, quod peccato admixtum est, respuendi. Eadem ergo adjuvamenta, quibus divinam opem nobis conciliabimus, opportuna quoque erunt ad consequendam perseverantiam. Sunt autem duo, Communio frequens, & Oratio.

Quemadmodum Deus in paradiso terrestris inter ceteras jucundissimas arbores unam plantaverat, quæ Arbor Vitæ fuit appellata, quod fructus illius novum identidem vigorem præberent edentibus, vitamque mortis experientibus, Ita quoque in Ecclesiæ horro constitit Arbor Vitæ, & quidem divinæ, cuius fructus in anima vitam gratiæ conservent: & hæc planta est Sacramentum SS. Eucharistiæ. Inexcusabiles ergo sunt, qui rarò communicant, quando cadunt. Quid enim obtendant relapsibus surgendis, cum iudicio sistunt? an debilitatem, ex qua non licuit furem hostis infernalis impetum repellere? sed cur, Iudex objiciet, viribus tuis diffusis non confugisti ad eum, qui te posse confortare? quid ni ad sacrum te recepisti altare, meoque te pavisti? Corpore tuomet malo nutriris recussisti. Inique omnis evadendi via erit præclusa: *Omnia iniquitas oppilabit os suum. Ps. 106. 41.* Sic apparebit, quotquot damnati sunt, sua voluntate periisse, quando ex meta socordia neglexerunt præsidium adeo suave, ac facile, à Christo eorum salutem procurandam suppeditatum. Sed quid mirum? Christus, inquit S. Ambrosius, panem hunc instituit, voluitque esse quotidianum, & tot sunt, qui eo vescuntur semel in anno! prudenter idcirco ageret Confessarius, si ad inflammandam tepiditatem, frequentiore penitentibus præscriberet Communionem. Quid si autem Sacerdos id non injungat, esto tu ipse tibi medicus, & remedio hoc utere, accedendo ad mensam angelicam post singulos menses, & si potes, septuaginta. Ajunt, in summis montium jugis albos inveniri

inveniri lepores, propterea, quod nivibus alantur. Age tu id ipsum, & mundissimo hoc cibo utere creberrimè, nec dubita fore, ut brevi tempore candidissimo candore anima tua resplendeat.

Alterum perseverantiæ utilissimum subsidium est Oratio, quæ ut supra diximus, est universale instrumentum Providentiæ divinæ, cum, quidquid nobis vult largiri, id ferè omne petat à se precibus obtineri. Medium hoc est efficacissimum, ob multoties factam promissionem Salvatoris, qua nos certò exaudandos prædixit, si quid salutis nostræ necessariam esse nos postulaturi. *Petite, & accipietis. Si quid petieritis Patrem in nomine meo, dabit vobis. Si quid petieritis in Nomine meo, hoc faciam. Omnia quaecumque petieritis in oratione credentes, accipietis.* Præterea nulla subest remedio huic difficultas: quid enim facilius esse potest pauperulo alicui, quàm elemosinam polcere, maxime ab opulento? adeoque ex hoc capite nequaquam erimus excusari. In nostra situm est potestate, conservare gratiam divinam, & non reverti ad peccata præterita, nempe assidue Dei opem efflagitando, magnâ fiducia atque animi demissione, quâ agnoscamus, non meritis nostris, si exaudiamur, esse attribuendum, sed ejus Bonitatis, ac promissioni summâ fide præstitæ. Ex neglectu Orationis, originem suam trahunt omnes lapsus. *Vigilate, & orate, & non intretis in tentationem. Matth. 26. 41.* Ex eodem fonte promanat inopia nostra: *Non habetis, propter quod non postulatis*, ait Apostolus S. Jacobus 4. 2. Debiles estis, quoniam non petitis vigorem: infirmi estis, quia pro

salute vestra supplices fieri dedignamini. *Non habetis, propter quod non postulatis.* Et hinc tanta est orationis necessitas ad consequendam salutem, ut, qui non se per eam Deo unquam commendaret, salvari non possit; quamobrem S. Augustinus censuit unicum esse medium, quo promereri possimus quodammodo finalem perseverantiam. *Alia*, inquit, *Deum dare non orantibus. sicuti initium fides, alia non nisi orantibus præparasse, sicut usque ad finem perseverantiam. Lib. 2. de bono perseverantia. Cap. 16.* Prima gratia confertur non petenti, perseverantiâ nemo absque oratione potestur. Adhæc quando vehemens nos impugnat tentatio, ex qua grave peccandi instat periculum, tenemur ad eam ad orationis asylum confugere, ut qui eam negligit, ejusdem speciei culpam censetur incurere, ad quam tentatio impellit. Neque Divina solùm Bonitas exoranda est, sed & in vota vocandi Cælestes, salutis nostræ Mediatores, præcipuè autem sanctissima Deipara, cujus patrocinio tanta nobis obveniunt beneficia. Unde ei, qui literarum ignarus est, suaserim, quotidie recitet ter orationem Dominicam, ac toties Salutationem Angelicam, in honorem illibatæ puritatis Beatissimæ Virginis, inque gratiarum actionem sanctissimæ Triadi, à qua insigni hoc ornamento fuit nobilitata: postcendò deinde gratiam, per eundem intercessionem non delinquendi cogitatione, verbo, vel opere. Testatur Joannes Avila, multis hanc profuisse devotionem, multoque majorem retulisse fructum, quò frequentius per diem renovârunt. Illis, qui literas cal-

lent,

lent, subserviet sequens formula Divi
se Virgini commendandi.

O R. A. T I O.

SAUCISSIMA Virgo DEI para MARIA,
quoniam non dedignaris esse refu-
gium peccatorum, ego infelix peccator,
summo tamen flagrans desiderio, post-
hac fideliter Deo servandi, supplex te
ex intimo cordis affectu rogo, per pre-
tiosissimum Benedicti Filij tui sangui-
nem pro me effusum, ad sis mihi hodie
potentissimo tuo patrocinio, impetra
mihi prius omnibus mundi malis obrui,
atquequam in unicum lechiferum pecca-
tum consentiam. Ah! ne permittas, O
Mater misericordiarum, ut unquam omni-
parentis Dei iram & indignationem ju-
sti Judicis in me provocem, mihi que
momentanea voluptate comparem æ-
ternos cruciatus. Erravi nimium densis
hactenus involutus tenebris: cupio san-
guineis deffere lacrymis, quod tam pa-
rum tuæ studuerim respondere Bonita-
ti, à qua tot gratis sui preventus, & qua-
meretur sur me amari. Impetra mihi,
O benignissima Advocata, per maximum
meritorum tuorum thesaurum veniam;
& præsta, obsecro, ut finito paucorum
dierum, qui mihi supersunt, numero in
hac misera vita, consequi merear tuo
patrocínio mortem sanctam, & patriam,
ubi & tecum lætari, tibi que æternum
gratus esse possim. Amen.

Verum quia Deus à suis creaturis exi-
git non solum ut orent, sed ut vigilent,
sive ut operam suam conjugant, & (ut
loquitur D. Augustinus) modicum id
conferant quod habent, & petant, quod
ipsis deest: *facere quod possis, & petere
quod non possis, Lib. de Nat. & Grat. C. 43.*

Propterea alia duo subsidia adhibenda
sunt, quæ nostram promoveant coopera-
tionem.

Primum est, Occasionum fuga. Sci-
mus, vasa vitrea quantumvis fragilia, ser-
ro etiam esse durabiliora, si alluvionis pe-
riculo subtrahantur. Idipsum experit-
tur, qui sibi diffidit, fugitque conversa-
siones suspectas, dissolutorum confor-
tia, refrænat oculorum licentiam, in-
recunda devitat colloquia. Ne dicas,
non subesse amplius periculum. Scipia
in his quoque occasionibus succubue-
runt sanctitate conspicui homines, qui
veluti columnæ videbantur stare immo-
biles.

Cogita nunc, quid de peccatore spe-
randum sit, qui cedit ut arundo. At
tanto jam tempore liber à peccato vixit.
Idèone te credis esse in peccabilem? Certe
vas testaceum non inde robustius eva-
sit, quod longo tempore steterit illatum.
Ex argilla confectum est; semperque man-
sit fragile. Incautior tange, & in stultum
dissillet. Nil ad lapsum deest homini,
nisi occasio, præsertim inermi ac imbe-
cilli, quia nec suis resistere valet viribus,
nec à Deo speciali auxilio protegitur &
adjavatur.

Denique ultimum præsidium perse-
verantiæ, petendum est ex nostra coopera-
tione. Expendendæ sunt, quas Fi-
des proponit, Veritates irrefragabiles &
veluti acres animo admovendi stimuli:
cujusmodi sunt, vitæ brevitatis, mortis vi-
cina, supplicia peccantibus patata.

*Memorare novissimam hanc, & in æternum
non peccabis Eccl. 7. 40. ait Spiritus San-
ctus. Quis peccare præsumet, vivit per-
suasus fide, sibi moriendum esse, hoc est,*

se avellendum ab omni eo, quod charum habuit, ab amicis, parentibus, opibus, commodis, voluptatibus, denique à suo met corpore sibi discedendum; hisque omnibus exatum cessurum vermibus incibus, succisà spe per totam æternitatem, vel temporis concedendi ad bene operandum, quod neglexerat, vel remedij, quo admissos resarciat errores. Et hæc omnia jam jam in foribus stant. Paulò post dies illucescet, cujus tu non es supervicturus vespere; aut valens feram inchoabis noctem, neque insequentem aspicias vivus auroram. Vibratur ictus iste non modò in te, sed jã jugulo immergi incipit, sic ut mors tergo inhaereat, antequam te premi sentias. Quid tunc proderunt tibi voluptates? quid honores? quid negotia & mercimonia? Quid non, cum migrandum erit, daturus esses, ut nullum unquam commississes peccatum? Quanto redimeres precio paucas horas, imò momenta illius temporis, quod modò vanissimè dissipas? Quantum torqueberis, cum experieris, advenisse noctem, priusquam boni quid fueras operatus, ac promeritus felicitatis futuræ præmium? Et ita revera est: *venit nox, quando nemo potest operari. Ioan. 9. 4.* Quanta erit tribulatio, cum standum erit in conspectu tremendi Judicis, conscientia innumeris scædatà maculis, eritque reddenda ratio tam eorum, quæ malè acta sunt, quàm bonorum neglectorum, tot inspirationum, quæ surdis exceptæ fuerunt auribus tantæ ingrati tudinis, infidelitatis, neglectus Domini Sanguinis in Sacramentis, ita ut exprobraturus sit, quod cum ex nihilo

R.P. Segneri Instruct. Poenitentis.

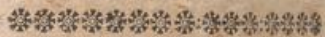
nos produxerit, nos eum pro nihilo postea ausi fuerimus conculcare pedibus, & diabolo toties postponere. Quis non expavescet ad tremendum hoc judicium, tot jam Sanctis in Ecclesia tremore concussis? Et quis nisi mente captus, audebit offendere hunc Judicem, ex cujus ore procedet ultima ac irrevocabilis sententia, seu vitæ, seu mortis sempiternæ? si ab eo maledictionis fulmine fueris percussus, qui poteris expectare amplius boni? Cumq; te damnator in carceri adjudicaverit, quis te inde extrahet? cujus ibi recreaberis visitantis alloquio, aut à quo capies levamentum? perpende nunc, qualis in eo statu futura sit desperatio. Os aliquod luxatum, suæque naturali sede motum, incredibilem excitat dolorem; quid animæ fiet, semper à centro suo, quod Deus est, avulsæ? accedente adhæc igne inextinguibili, à Divina Justitia in peccati pœnam succensso; atque hæc omnia sine fine, ita ut si maria lacrymarum profuderis, ne minimum quidem pœnarum, quibus subiectus es, extinxeris. Quis nunc erit, qui veritatis hujus luce illustratus peccare ausit, atque unicum voluptatis somnium nunquam finiendis emere tormentis? Miser Jonathas, cum se mortis reum audiret, ob violatum modico libato melle jejunium, quo parens exercitum obstrinxerat, subito percussus horrore exclamavit: *Gustans gustavi paululum mellis, & ecce morior. 1. Reg. 14. 43.* Quid futurum est, quando gustatam dulcedinis guttulam, longè maxima excipiet amaritudo? mors perennis? mors in igne? in igne, qui nunquàm extinguitur? vellés-

G

ne

ne noctem unicā inter succensæ fornacis incendia exigere etiam torius mundi delicijs potiundi gratiā? Haud credo. Et tamen longè majori te exponis periculo. Quis scit, an non primum quod committis peccatum, sit quoque ultimum? & non jam arcus intentus sit, qui te fulminet? Fieri poterit, ut, cum ad vomitum reverteris, tempus te confitendi deficiat, aut necessario dolore careas, & proposito, ut ingratitude tua divinæ Misericordiæ fontem exsiccet, adeò, ut indignum te reddas auxilio, quo adjutus in vitæ llimine facilè dæmonis superare impugnationem. Dices: fortassis non ita eveniet. Sed quid si hoc contingeret, quid te fieret? Quot præcesserunt jam, qui hanc ipsā cantilenā sibi blandiebantur: Non ita eveniet; & modò sentiunt ita evenisse, ardent nunc, & ardebant sine fine? An tu unquam in venditione aut alio contractu centum Scuta alienæ fidei crederes, nisi cautio tibi majorque securitas præstita esset, quam tu modò habes, quòd non sis moriturus in peccatis? Quis damnatorum apud inferos reperitur, qui non hoc ipsum olim dixerat: Fortassis non ita eveniet? Nullus unquam Christianorum præceptum in barathrum illud ruit, qui verè crederet, se eo infelicitatis posse prolabi. Nemo non in ore habuit, Confessione me mundabo, salvabor. Tu elige, quod turissimum est; Quid enim oberit, vitam securæ conformare Regulæ? Si vis ad vitam ingredi, serva mandata. *Matth. 19. 17.* Si vis effugere infernum, En via: Observa legem, præcepta Domini Dei tui.

Longè verò præstantissimum remedium est adversus peccatum, si hoc ipsum vivā fide attentè inspiciatur; ad eum modum, quo scorpio ipsemet venenat fieri solet medicina. Efficientes hoc sequentes considerationes.

CAPUT XIV.

Gravitas peccati representata Penitenti, quæ sibi caveat à relapsu.

D *Et hæc quis intelligit?* ait Psalmista. *Pl. 18. 13.* Quis est, qui intelligat, quantum malum sit peccatum mortis-rum, & quis descendit in hoc mari ad malitiæ fundum? Quòd si nullus intellectus vel humanus vel angelicus eò ulque possit pertere, nihilominus necesse est pro vitibus conniti, ut quantum licet, tanti mali habeatur notitia, ex qua maximus consequatur horror & fuga, præferreim cum omnes, qui potas huic hosti pandunt, & intra animum recipiunt, in eo fallantur, quòd vulum illius non inspiciant, atque examinent. *Omnis peccans est ignorans.* Unde quam sæpissimè in sacris paginis peccatores appellantur stulti, insipientes, qui intelligentiā privati, non agnoscunt id, quod agunt. *Nesciunt, quid faciunt.* In hunc finem instituimus has considerationes, quibus adjuvari poteris tam ad commissa seriò detestanda, quam cavenda ea, quorum facilius esse solet repetitio, nisi robusto animi decreto præmittis